

ANKESTYRELSEN HAR KOMMUNERNES KRIMINALPRÆVENTIVE TILSYN I FOKUS

[af] LARS SANDBERG, SENIORKONSULENT I NDU

[Forebyggelse] Der er forskel på, hvordan kommunerne udfører deres kriminalpræventive tilsyn med op mod 410 domfældte udviklingshæmmede. Det viser en ny undersøgelse fra Ankestyrelsen. NDU opfordrer kommunerne til at levere eksempler på god praksis og dermed bidrage til en vejledning, som kan støtte tilsynsarbejdet.

Det kriminalpræventive tilsyn med domfældte udviklingshæmmede er endnu en forholdsvis ny myndighedsopgave for kommunerne. Det forklarer måske i nogen grad forskellene i den måde, kommunerne håndterer opgaven på.

Ankestyrelsens nys udgivne rapport *Kommunernes tilsyn med domfældte udviklingshæmmede m.fl.*, viser, at 65 kommuner førte kriminalpræventivt tilsyn med 410 domfældte udviklingshæmmede m.fl. i 2007. Ud af de 410 personer havde 293 ophold i en social boform, mens 117 boede andetsteds.

Det planlagte antal tilsynsbesøg er mindst ét om året i gennemsnit. Det faktisk gennemførte antal tilsynsbesøg pr. år kan variere, idet nogle domfældte får flere besøg, især i perioden lige efter domsafsigelsen, mens andre måske ingen får.

Antallet af planlagte og gennemførte antal tilsynsbesøg er større for domfældte udviklingshæmmede m.fl., der ikke bor i en boform. Også her kan der være variationer afhængig af status i den konkrete sag, som en kommune nævner.

Særlige retningslinjer

Omkring to tredjedele af de 65 kommuner har i efteråret 2008 fastsat eller planlagt særlige retningslinjer for det kriminalpræventive tilsyn, selv om de ikke er forpligtet hertil. Flere kommuner har aftaler med regionen eller en anden kommune om, at denne udfører opgaver i forbindelse med tilsynet – og kan derfor have tilsluttet sig leverandørens retningslinjer.

Antallet af tilsynsbesøg er typisk større i de relativt få kommuner med politisk godkendte retningslinjer.

På de fleste områder er indholdet i retningslinjerne ens for tilsynet med domfældte udviklingshæmmede, uanset om de bor i et botilbud eller ej. Til gengæld afviger retningslinjerne i en række kommuner fra dem, der gælder for tilsynet med andre, som også får hjælp efter serviceloven.

Opfølgning på handleplaner og tidligere tilsynsbesøg samt indhold og hyppighed indgår typisk i retningslinjerne for det

kriminalpræventive tilsyn, mens færre kommuner har retningslinjer for arbejdet med at få domfældte til at forstå dommen og mindske dennes risiko for at begå ny kriminalitet.

Det socialpædagogiske indhold og beboernes trivsel er med i de fleste kommuners retningslinjer, mens anvendelse af ekstern ekspertise og udarbejdelse af risikovurderinger fylder knap så meget.

Ankestyrelsens rapport kan hentes på www.ast.dk

Andre forhold

Kun få kommuner har godkendt særlige retningslinjer, der ligger ud over procedurer mv. for det personrelaterede tilsyn, som kan være ret så fintmaskede og hænger sammen med det kriminalpræventive tilsyn.

Leverandøren af social service involveres i højere grad i arbejdet med handleplaner, når disse vedrører domfældte udviklingshæmmede m.fl. i en boform.

De fleste med dom vil gerne have udarbejdet en handleplan. Og under det personrelaterede tilsyn tager kommunerne afsæt i handleplanen. Opfølgning på handleplanerne kan dog ofte også ske på anden vis. Opstår der problemer, kan der eksempelvis være særlig tæt kontakt mellem leverandør og myndighed.

[f:]

Ankestyrelsens rapport kan hentes på www.ast.dk.

89 kommuner har besvaret spørgeskemaet. Svarprocenten er dermed 91.

65 af de medvirkende kommuner har oplyst, at de i 2007 førte tilsyn med personkredsen omfattet af retssikkerhedslovens § 16 a. Heraf førte 37 tilsyn med personer såvel i som uden for en social boform, mens 20 alene førte tilsyn med personer i en boform og andre 8 kommuner kun havde tilsyn med personer uden for social boform.

Ankestyrelsen sondrer herimellem, fordi undersøgelsens design er baseret på en antagelse om, at tilsynet kan være afhængigt af, om en person opholder sig i en boform med døgndækning eller andetsteds, hvor opsynet er mindre konstant. Den antagelse bekræfter undersøgelsen delvist.

Ankestyrelsen antager, at langt de fleste havde en dom, og anvender således i rapporten betegnelsen 'domfældte udviklingshæmmede m.fl.'

Omkring en fjerdedel af kommunerne har fastsat supplerende retningslinjer for det kriminalpræventive tilsyn. Det kan dreje sig om at inddrage særlig ekspertise eller anvende vejledningsmateriale fra NDU. Knap halvdelen af kommunerne, der fører tilsyn, har fastsat eller planlagt supplerende retningslinjer, blandt andet vejledning fra NDU, for det opfølgende arbejde med de enkelte sager.

Endelig har over halvdelen af de involverede kommuner fastsat tidsfrister for opfølgningen på indsatsen over for målgruppen. Under opfølgningen har den tilsynsførende og beboeren i de fleste tilfælde en personlig samtale.

Good practise og tilsynsvejledning?

Ankestyrelsens undersøgelsesdesign giver ikke mulighed for at vurdere tilsynsarbejdet indgående. Men hovedindtrykket er, at kommunernes fokus på området svinger noget. Ankestyrelsen kunne da også i dataindsamlingen spore en vis usikkerhed omkring regelsættet. Det er ikke overraskende, da området er forholdsvist lille og komplekst.

[f:]

RETSSIKKERHEDSLOVEN

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med personer med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som i henhold til dom eller kendelse eller som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal undergives tilsyn af de sociale myndigheder. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om ophold i en boform efter § 108 i lov om social service.

Stk. 2. Velfærdsministeren kan fastsætte regler om de sociale myndigheders tilsyn.

I flere år – også længe inden, kommunerne fik opgaven – er der blevet efterspurgt en vejledning vedrørende tilsynets tilrettelæggelse og indhold.

Dette behov vil NDU gerne være med til at dække i samarbejde med de berørte parter. En sådan vejledning kan eventuelt tage afsæt i gode eksempler fra kommunerne, NDU's kvalitetsstandarder og en håndbog, netværket forventer at udsende i november. Det kan også være relevant at skele lidt til Kriminalforsorgens regler for tilsyn med psykisk syge kriminelle.

NDU vil gerne i kontakt med kommuner, som vil dele ud af deres erfaringer med den måde, de organiserer, tilrettelægger og gennemfører det kriminalpræventive tilsyn på.

Ring til NDU's sekretariat: 8728 8100 eller skriv nogle stikord med kontaktdata til ndu@rm.dk.

[f:] DOMFÆLDTE UDVIKLINGSHÆMMEDE I SOCIALE BOFORMER

NDU's sekretariat undersøgte i september 2008, hvor mange domfældte udviklingshæmmede, der havde ophold i private, kommunale og regionale boformer. Det var dog kun muligt at få tal fra regionerne, som pr. 17. september 2008 husede 143 domfældte udviklingshæmmede. De fordelte sig sådan:

Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hovedstaden	I alt
56	42	24	14	7	143

Sjælland:

54 på Kofoedsminde
2 på Bo- & Naboskab Sydjylland

Syddanmark:

14 på Fuglekær Udviklingscenter
12 på Østruplund
10 på Grønnebæk
6 på Bøge Allé 16

Midtjylland:

11 på Nørholm Kollegiet
10 på Granbakken
3 på Mosetoft

Nordjylland:

14 på Sødisebakke

Hovedstaden:

2 på Rønnegård
2 på Det Gule Hus
1 på Hulegården
1 på Lionslund
1 på Skovgården

Tallene omfatter således ikke borgere, der:

- 1) er anbragt i varretægtssurrogat,
- 2) bor på et regionalt botilbud og samtidig afventer en dom eller
- 3) bor på et regionalt botilbud efter ophævelsen af en dom
- 4) bor hjemme, på et kommunalt tilbud eller i et privat opholdssted, hvor regionen måtte forestå den praktiske del af det kriminalpræventive tilsyn

Når Ankestyrelsen i sin undersøgelse kan opgøre antallet af domfældte udviklingshæmmede m.fl. i en boform til 293 i 2007, kan det forsigtigt skønnes, at der på tidspunktet for NDU's undersøgelse var mellem 130 og 150 domfældte udviklingshæmmede i kommunale og private boformer.